

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ก. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรภาษาไทยช่วงชั้นที่ 2
 - 1.1 สารสำคัญของหลักสูตร
 - 1.2 สารการเรียนรู้รายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. การแต่งประโยค
 - 2.1 ความหมายของประโยค
 - 2.2 ส่วนประกอบของประโยค
 - 2.3 การแต่งประโยคความเดียว
 - 2.4 ปัญหาการสอนเรื่องการแต่งประโยค
3. การสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ความสำคัญของแบบฝึก
 - 3.2 ประโยชน์ของแบบฝึก
 - 3.3 การนำแบบฝึกไปใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน
 - 3.4 ลักษณะและรูปแบบของแบบฝึก
 - 3.5 หลักในการสร้างแบบฝึก
 - 3.6 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบฝึก
4. ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 4.1 ความหมายและนิยามศัพท์เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 4.2 ลักษณะเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 4.3 สาเหตุการสูญเสียการได้ยิน
 - 4.4 พัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 4.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับการเรียนรู้ภาษา

5. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

5.1 ความหมายและความสำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

5.2 ลักษณะที่สำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

5.3 ประโยชน์ของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

5.4 วิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

6. บริบทและข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษา

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรภาษาไทยช่วงชั้นที่ 2

สาระสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ประเภทบกพร่องทางการได้ยิน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2547) ได้กำหนดความรู้และมวลงประกอบที่มุ่งให้เพิ่มความรู้พื้นฐานสำหรับผู้เรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 8 กลุ่มสาระ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี 5 สาระหลัก ครอบคลุมการศึกษขั้นพื้นฐาน 12 ปี มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรมตามค่านิยมต่อไปนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เป็นอย่างดี
 2. สามารถ อ่าน เขียน ฟัง ดูและพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 3. มีความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนสื่อความหมายได้
 4. เป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล และเป็นระบบตลอดจนรู้จักนำทักษะทางภาษาไปใช้ในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
 5. เป็นผู้ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในความเป็นวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย
 6. เป็นผู้ที่สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล
 7. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย
 8. เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง อุตสาหกรรม
- เรียนกลุ่มสาระภาษาไทย กำหนดเวลาเรียน โดยประมาณ 200 ชั่วโมงต่อปี

สาระการเรียนรู้รายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ด้านการอ่าน

1.1 อ่านสะกดคำตามหลักการสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวอักษร คำที่ใช้การันต์ อักษรควบ อักษรนำและการใช้รูปวรรณยุกต์ อ่านจำคำได้แม่นยำ อ่านได้คล่องและเร็วตามหลักการอ่าน

1.2 อ่านเข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวนโวหาร การบรรยาย เขียนอธิบายความหมายและนำคำ แต่งประโยคหรือข้อความ

1.3 อ่านเข้าใจความหมายถ้อยคำ สำนวนจากพจนานุกรม เขียนอธิบายความหมาย สำนวนโวหาร การบรรยายได้ถูกต้อง

1.4 การแยกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ได้อ่าน การวิเคราะห์ความสรุปความ

1.5 การใช้ความรู้ความคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้คิดแก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และพัฒนาตน

1.6 การอ่านและตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม

1.7 การอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรองได้คล่องและถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และการอ่านทำนองเสนาะ

1.8 การท่องจำ การอธิบายความหมายและคุณค่าของบทอาขยาน บทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่ไพเราะ มีความงดงามทางภาษา มีคุณค่า

1.9 การเลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตรงตามจุดประสงค์

2. ด้านการเขียน

2.1 การเขียนเรียงความ ย่อความ การเขียนเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง และเรื่องราวจากจินตนาการ

2.2 การเขียนจดหมายถึงญาติผู้ใหญ่ จดหมายถึงเพื่อน บันทึกประจำวัน บันทึกข้อมูลความรู้จากการอ่าน การเขียนชี้แจงการปฏิบัติงาน การเขียนรายงาน การกรอกรายการต่าง ๆ ให้เหมาะแก่โอกาสและจุดประสงค์

2.3 การใช้กระบวนการเขียนพัฒนางาน โดยการเตรียมการเขียน การกำหนดรูปแบบ โครงเรื่อง เนื้อหา การใช้แผนภาพความคิด

2.4 การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้ทักษะการเขียนจดบันทึกข้อมูล การรายงานความรู้ ประสบการณ์ เหตุการณ์ และการสังเกต

2.5 การเขียนสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์

2.6 การใช้เลขไทย

2.7 มารยาทการเขียน โดยใช้ภาษาสุภาพ รับผิดชอบในสิ่งที่เขียนและอ้างอิง

แหล่งที่มา

2.8 การปลูกฝังนิสัยรักการเขียน โดยการจดบันทึกจากการสังเกต จากการอ่าน

จากประสบการณ์ และเหตุการณ์อย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการฟัง การดู และการพูด

3.1 การรู้จักเลือกฟัง เลือกดูสิ่งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

3.2 การจับใจความ การวิเคราะห์แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การสรุปความเรื่องที่ฟัง เรื่องที่ดู

3.3 การเข้าใจจุดประสงค์ของเรื่องและของผู้พูด การใช้ถ้อยคำ การใช้น้ำเสียง และกริยาท่าทางของผู้พูด การตั้งข้อสังเกตเปรียบเทียบกับประสบการณ์ชีวิตจริง การแสดงความรู้ ความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและเรื่องที่ดู

3.4 การพูดรายงาน การพูดวิเคราะห์เรื่องราวได้เหมาะสมแก่เรื่องและตรงวัตถุประสงค์

3.5 มีมารยาทการฟัง การดู และ การพูด

4. หลักการใช้ภาษา

4.1 การอ่านและการเขียนสะกดคำที่เป็นวงคำศัพท์ที่ยากขึ้น ทั้งคำที่มาจากสื่อมวลชน และคำที่มาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ถูกต้องคล่องแคล่วและแม่นยำ

4.2 การใช้คำและกลุ่มคำตามชนิดและหน้าที่เรียบเรียงเป็นประโยคได้ถูกต้อง

4.3 หลักการใช้ประโยค

4.4 การรู้จักใช้คำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยในการสื่อสาร

4.5 การใช้คำราชาศัพท์ที่เป็นค่านามราชาศัพท์ คำสรรพนามราชาศัพท์ และคำกริยารราชาศัพท์ที่ใช้แก่พระมหากษัตริย์ และคำสุภาพ ทั้งการพูดและการเขียน

4.6 ลักษณะคำไทยและคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

4.7 การใช้ภาษาในการสนทนา เชื้อเชิญ ชักชวน ปฏิเสธ ชี้แจงด้วยถ้อยคำสุภาพ

4.8 หลักการแต่งคำคล้องจองและคำประพันธ์

4.9 การเล่าเรื่องหรือนิทานสั้น ๆ ตำนาน นิทานพื้นบ้านในท้องถิ่น อย่างเห็นคุณค่า

4.10 การใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ เสริมสร้าง

ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ การดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม

4.11 การใช้ทักษะทางภาษาและเทคโนโลยีการสื่อสารพัฒนาความรู้

4.12 การใช้พจนานุกรมในการอ่าน

4.13 การใช้ภาษาในการพูดและการเขียนเหมาะสมแก่บุคคลและสถานการณ์อย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับวัฒนธรรมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

4.14 การเข้าใจการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในชุมชน

ดังนั้นโดยสรุปหลักสูตรกลุ่มสาระภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการดู การฟังและการพูด หลักการใช้ภาษา ในงานค้นคว้าแบบอิสระนี้ผู้ศึกษาได้เน้นการแก้ปัญหาทางด้านการเขียนประโยค

การแต่งประโยค

ความหมายของประโยค

ประโยค เกิดจากการนำคำชนิดต่าง ๆ มาเรียงกันเข้าอย่างเป็นระเบียบ และได้ใจความสมบูรณ์ ดังคำนิยามที่ว่า ประโยค คือ ถ้อยคำที่มีเนื้อความสมบูรณ์ ประโยคหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ ภาคประธาน และภาคแสดงจะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ (สาคร บุญเลิศ, 2538, หน้า 73)

ประโยค คือ กลุ่มคำที่มีความเกี่ยวข้องกันเป็นระเบียบและมีเนื้อความครบบริบูรณ์ โดยปกติ ประโยคจะต้องมีบทประธานและบทกริยา เป็นหลักสำคัญ (เอกฉันท จารุมิชน, 2537, หน้า 80)

ดังนั้นโดยสรุป ประโยค หมายถึง การนำคำ กลุ่มคำชนิดต่าง ๆ มาเรียบเรียงกันอย่างเป็นระเบียบได้ใจความครบถ้วน สมบูรณ์ ประกอบด้วยภาคประธานและภาคแสดงเป็นสำคัญในงานการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้นำไปใช้ในกระบวนการทำแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพื่อให้ทราบถึงการเขียนประโยคที่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

ส่วนประกอบของประโยค

ประโยคโดยทั่วไปประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ ภาคประธานและภาคแสดง ดังนี้

1. ภาคประธาน คือ ส่วนสำคัญของประโยคที่เป็นผู้กระทำ หรือเป็นผู้แสดงกริยาอาการในประโยค อันได้แก่ บทประธานและอาจมีบทขยายประธานหรือไม่มีก็ได้ โดยปกติแล้ว ภาคประธานมักเป็นส่วนที่เอ่ยขึ้นก่อน

2. ภาคแสดง คือ ส่วนที่แสดงกริยาอาการของภาคประธานว่า ทำอะไร อยู่ในสภาพใด หรือ เป็นอะไร อัน ได้แก่ บทกริยา และอาจมีบทขยายกริยา บทกรรม บทขยายกรรม ครบทุกบท เพียงบางบท หรือ ไม่มีเลยก็ได้ ดังตัวอย่างประโยคในตารางที่แสดงส่วนสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในประโยคต่อไปนี้

ภาคประธาน + กริยา เช่น นกบิน

ภาคประธาน + กริยา + ขยายกริยา เช่น นกตัวนั้นบินสูงมาก

ภาคประธาน + กริยา + กรรม เช่น นื่องทำการบ้าน

ภาคประธาน + ขยายประธาน + กริยา + ขยายกริยา + กรรม + ขยายกรรม เช่น นื่องของฉันทำเสร็จแล้วการบ้านคณิตศาสตร์

ภาคแสดงมีบทช่วยกริยาอยู่ สองประเภท คือ บทกรรม และบทวิกิตติการก

2.1 บทกรรม ในเมื่อกริยาเป็นอกรรมกริยา คือ คำกริยาที่มีความหมายครบถ้วน อยู่ในตัว ประโยคนั้นย่อมไม่มีกรรม เราเรียกประโยคนั้นว่า ประโยคสองส่วน คือ ส่วนประธาน และส่วนกริยา เช่น ฝนตก ฉันทิ้ง เรือแล่น นกบิน นื่องนอน แม่ยิ้ม น้ำไหล แต่ถ้ากริยาของประโยคนั้นเป็นสกรรมกริยาคือคำกริยาที่ต้องมีกรรมมารับจึงจะได้รับความสมบูรณ์ ก็จำเป็นต้องมีบทกรรมอยู่ด้วย เราเรียกว่า ประโยค สามส่วน คือ ส่วนประธาน ส่วนกริยา และส่วนกรรม เช่น ไก่จิกข้าว ฉันกินขนม ผมเห็นดาวตก พ่อตัดกิ่งไม้ นกจิกหนอน ผู้หญิงชอบดอกไม้ บทกรรมนี้จะช่วยให้ประโยคสมบูรณ์ ดังนั้นสกรรมกริยาจะขาดบทกรรมไม่ได้

2.2 บทวิกิตติการก กริยาบางตัวไม่มีเนื้อความในตัว เช่น ถ้าพูดว่า เขาเป็น เขาเหมือน ไม่ทราบว่าเป็นวันอะไร จึงต้องมีบทวิกิตติการกมาช่วยบทกริยาให้ได้รับความครบประโยค เช่น เขาเป็นโรคไต แม่เหมือนอากัสรา เขาล้ายพ่อ นื่องเหมือนฉัน(กรมวิชาการ, 2528)

ดังนั้นโดยสรุปประโยคมีส่วนประกอบสองส่วนคือ ภาคประธานและภาคแสดงเพื่อให้ข้อความมีความหมายที่สมบูรณ์ในทางการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้นำไปใช้ในกระบวนการทำแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพื่อให้สามารถเขียนประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

การแต่งประโยคความเดียว

1. การแต่งประโยคความเดียว คือการนำคำ หรือพยางค์ มาเรียงกันให้มีความหมายเพียงใจความเดียวในรูปลักษณะการเรียงดังนี้

1.1 ประธาน + กริยา เช่น ฝนตก

1.2 ประธาน + กริยา + กรรม เช่น ฉันทิ้งพ่อ

1.3 ประธาน+กริยา+กรรม+ขยายกรรม เช่น แม่กินข้าวราดแกง (เอกฉัท จารุมิชน,

2537, หน้า 80)

การแต่งประโยคความเดียว คือการนำคำหรือพยางค์มาเรียงกันให้รู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยมีใจความสำคัญอย่างเดียว (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์และคณะ, 2536, หน้า 14) ดังนั้นโดยสรุปการแต่งประโยคความเดียวคือการนำคำหรือพยางค์มาเรียงกันให้มีความหมายและมีใจความสำคัญเพียงอย่างเดียวเท่านั้นในงานการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระนี้นำไปใช้ในกระบวนการทำแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพื่อให้สามารถเขียนประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

2. ปัญหาการสอนเรื่องการแต่งประโยค

2.1 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่สามารถเขียนประโยคได้ถูกต้องตรงตามหลักภาษาไทยเนื่องจากไวยากรณ์ภาษาไทยและภาษาไทยมีความแตกต่างกัน

2.2 ภาษามือไทยมีคำที่จำกัด คำบางคำในภาษาไทยจะไม่มีท่าภาษามือ ดังนั้นต้องใช้ท่ามือ คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันแทน

การสร้างแบบฝึกเสริมทักษะ

ความสำคัญของแบบฝึก

กลุ่มสาระภาษาไทย หรือ ทักษะทางภาษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการดำรงชีวิต การที่จะทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีทักษะ เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาไทย ในการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ได้ถูกต้อง บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการนั้น ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ครู ผู้ปกครอง หรือ บุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กต้องร่วมมือกันในการช่วยให้เด็กเรียนรู้การใช้ภาษาที่ถูกต้อง ทำให้พัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กดีขึ้น ดังที่มีผู้กล่าวถึงคุณค่าของแบบฝึกดังนี้

สุดาพร บัวดก (2546, หน้า 10) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะสามารถเรียนรู้ได้ โดยการฝึกฝน ฝึกหัดสม่ำเสมอจะทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้ภาษา การเรียน การอ่านต่าง ๆ ถ้าทำได้บ่อย ๆ ความชำนาญจะเกิดขึ้น เขียนคำฝอยลง ออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

อนงค์ ดอน โคนสูง (2546, หน้า 22) กล่าวว่า วิชาภาษาไทยเป็นวิชาอยู่ในกลุ่มทักษะ ฉะนั้นการสอนภาษาจึงต้องมีการฝึกฝนให้เกิดความคล่องแคล่ว เพราะถือว่าทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต การที่จะทำให้เด็กมีทักษะ มีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ได้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนในการเขียนได้นั้น จะต้องอาศัยแบบฝึก เพราะการฝึกจะทำให้เกิดความชำนาญ ความแม่นยำ และยังช่วยพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็กเพิ่มพูนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนิภา แก้วประทีป (2546, หน้า 16) มีความเห็นว่า แบบฝึกมีความจำเป็นและความสำคัญต่อการ

เรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งครูจะต้องให้นักเรียน ได้มีการฝึกหลังจากที่นักเรียน ได้เรียนเนื้อหา ในแบบเรียนไปแล้ว เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งนี้แบบฝึกหัดที่ครูใช้ควรเป็นแบบฝึกที่ครู สร้างขึ้นเองเพราะครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนย่อมจะรับรู้ปัญหาในการเรียนของนักเรียน ซึ่งเราถือว่าแบบฝึกนั้นเป็นอุปกรณ์ในการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ครูสามารถจะผลิตขึ้นมาใช้ได้เองเพื่อพัฒนาการเขียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

สนธิ สัตโยภาส (2531, หน้า 41) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ คำว่าทักษะหมายถึง ความชำนาญ คล่องแคล่ว รวดเร็ว ถูกต้องและทักษะจะเกิด ได้ก็ต่อเมื่อได้ทำซ้ำ ๆ ฝึกซ้ำจนเกิดความชำนาญ ดังนั้นการสอนภาษาไทยให้นักเรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ครูจะต้องจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้นักเรียน ได้มีโอกาสทำซ้ำ ฝึกซ้ำอยู่เสมอ จนสามารถอ่าน ฟังพูดและเขียน ภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็วและถูกต้อง เครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ใช้ฝึกทักษะทางภาษา คือแบบฝึก ซึ่งความสำคัญของแบบฝึกก็คือมีไว้ให้กับผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยให้เกิดทักษะและ แลกงานในบทเรียนและในการใช้แบบฝึกก็ควรให้นักเรียนเกิดความพอใจด้วย

สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านภาษา ได้ยึ้นนั้นการใช้แบบฝึกช่วยในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้สามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากในชีวิต-ประจำวันของเด็กใช้ภาษามือในการติดต่อสื่อสาร ภาษามือจึงเป็นภาษาที่หนึ่งในการเรียนรู้และ ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ดังนั้นแบบฝึกจึงมีความสำคัญในการช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาทักษะ การแต่งประโยคมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของแบบฝึก

แบบฝึกนั้นมีประโยชน์ต่อครู และนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาก ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาเพิ่มมากขึ้นและทำให้ครูประสบผลสำเร็จในการจัดมวลด ประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ดังมีผู้กล่าวถึงประโยชน์ ดังนี้

เพ็ญดี (Petty อ่างใน กรรณิการ์ พวงเกษม, 2540, หน้า 7) ได้สรุปประโยชน์ของแบบฝึกหัด ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ คือ

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกหัดเป็นสิ่งที่จัดทำอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาได้ดีขึ้น แต่ต้องอาศัยการส่งเสริมและเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น

4. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้คงทนโดยกระทำ ดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้สิ่งนั้น
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
 5. แบบฝึกที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้หลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
 6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บรักษาไว้เพื่อเป็นแนวทางและทบทวนได้ด้วยตนเองต่อไป
 7. การให้เด็กทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่น หรือ ปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่
 8. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นนอกเหนือจากที่มีอยู่ในหนังสือจะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่
 9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาในการที่ต้องจัดเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้มากขึ้น
 10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มมีการลงทุนต่ำ ผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระเบียบ
- ยุพา ยิ้มพงษ์ (อ๋างใน รัตนา ใจเสมอ, 2544, หน้า 17) ได้สรุปประโยชน์ของแบบฝึก ดังนี้
1. เป็นส่วนเพิ่มเติม หรือ เสริมหนังสือเรียน
 2. ช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้ดีขึ้น
 3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถ จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ
 4. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางด้านภาษาให้คงทน
 5. การให้นักเรียนทำแบบฝึกช่วยทำให้ครูมองเห็นจุดเด่น หรือ จุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะได้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้ทันที่
 6. แบบฝึกหัดที่จัดพิมพ์เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลา อีกทั้งนักเรียนไม่เสียเวลาคัดลอก ทำให้มีเวลาและมีโอกาสในการฝึกฝนมากขึ้น
- จะเห็นว่าแบบฝึกมีประโยชน์ต่อตัวของเด็กและครู เด็กจะเกิดความชำนาญและมีทักษะในการใช้ภาษาได้ถูกต้องนั้น ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแบบฝึกจะช่วยให้เด็กเข้าใจ เกิดความสนุกกับเนื้อหา

การนำแบบฝึกไปใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน

การนำแบบฝึกไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนเพิ่มมากขึ้น ส่วนตัวครูสามารถรู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและสามารถจัดกิจกรรมเสริมในส่วนที่ผู้เรียนบกพร่องให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนได้

นิภา แก้วประทีป (2546, หน้า 19) มีความเห็นว่า กฎแห่งการฝึกหัด การฝึกหัดบ่อย ๆ ย่อมนำมาซึ่งความถูกต้องสมบูรณ์ การฝึกหัดจะทำให้เกิดผลที่สมบูรณ์นั้น จะต้องตั้งบนรากฐานที่ว่าผู้กระทำ หรือ ผู้ฝึกหัดจะต้องมีความมั่นใจ สนใจ มีแรงจูงใจ มีความตั้งใจ รู้เป้าหมายและคุณค่าของสิ่งที่ตนทำซ้ำ ๆ นั้น การนำกฎนี้ไปใช้ในห้องเรียนได้ดังนี้

1. หาโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้อยู่เสมอ
2. ครูต้องทดสอบบ่อย ๆ หรือ ตั้งคำถามให้มาก
3. ให้นักเรียนได้พบสถานการณ์ใหม่ ๆ หรือ กิจกรรมใหม่ ๆ เสมอ
4. ให้นักเรียนเข้าใจและรู้ความหมายไปด้วยและเน้นให้นักเรียนประยุกต์ใช้ความรู้

ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ กฎแห่งความพอใจ ใช้ในการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ดังนี้

- 4.1 มีครูที่ร่าเริง ยิ้มแย้ม สนุกสนานกับการทำงานของตน
- 4.2 งานที่ครูมอบหมายควรมีความหมาย มีคุณค่าสอดคล้องกับการนำไปใช้ใน
- ชีวิตประจำวัน
- 4.3 ควรให้ผู้เรียนรู้ผลสำเร็จของตนเอง
- 4.4 แนะนำ ชมเชย และส่งเสริมความก้าวหน้าต่าง ๆ ให้เขาเกิดความพอใจ
- 4.5 หาอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ น่าสนใจ

ดังนั้นโดยสรุปนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นการใช้แบบฝึกช่วยใน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้นทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนใช้ภาษามือในการสื่อสารและอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ และท่ามือที่ใช้มีคำที่จำกัคบางครั้งต้องใช้ท่ามือ

คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันแทน ผู้เรียนต้องใช้วิธีการอ่านริมฝีปากและดูท่าภาษามือแทนการฟัง ดังนั้นแบบฝึกจะเป็นตัวช่วยวัดความเข้าใจในบทเรียนและช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจในเนื้อหาเพิ่ม

มากขึ้น

ลักษณะและรูปแบบของแบบฝึก

รูปแบบของแบบฝึกที่ดีต้องมีลักษณะที่เด่นชัด จะเห็นได้จาก

สุพัตรา หล้าปาวงค์ (2546, หน้า 31) ได้กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีนั้นสร้างขึ้นตามหลักจิตวิทยา มีภาษาง่าย น่าสนใจ ฝึกหลาย ๆ แบบ เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีความเป็นระเบียบ ชัดเจน สวยงาม

นิภา แก้วประทีป (2546, หน้า 19) มีความเห็นว่าการจัดทำแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น ต้องอาศัยลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่มีหลายรูปแบบ ซึ่งแบบฝึกนั้นจะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับทักษะที่จะต้องฝึกด้วย แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่ดี มีดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับชั้น
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ เพื่อให้เข้าใจง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะการใช้
7. มีให้เลือกตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกหัดที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองแบบฝึกหัดควรมีหลายรูปแบบ
9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดและสนุกสนาน

ดังนั้นโดยสรุปรูปแบบของแบบฝึกที่ดีเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้นควรสร้างขึ้นตามหลักจิตวิทยาสอดคล้องกับทักษะที่ต้องการฝึก เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก ใช้ภาษาง่าย ฝึกให้รู้จักคิดและสนุกสนาน มีคำชี้แจงและข้อเสนอแนะในการใช้ มีหลากหลายรูปแบบ สวยงามเพื่อสร้างความสนใจเด็กจึงได้นำรูปแบบไปสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งประโยคสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประกอบด้วยคำชี้แจง แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหา กิจกรรมสำหรับฝึกทักษะหลากหลายรูปแบบ แบบทดสอบหลังเรียน เพื่อให้กรณีศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

หลักในการสร้างแบบฝึก

ในการใช้ทักษะทางภาษา ด้าน การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนนั้นต้องมีการฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ การที่จะเกิดทักษะเหล่านี้ต้องอาศัยแบบฝึกทักษะ เพราะเป็นเครื่องมือในการที่จะทำให้ผู้เรียน ได้บรรลุถึงเป้าหมายที่ได้วางไว้ เกิดความรู้และทักษะตามที่ต้องการ ซึ่งเอกสารการจัดทำผลงานทางวิชาการ

สำหรับข้าราชการครูของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างในสุวรรณดี ไชยเทพ, 2544, หน้า 23) ได้แนะนำขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ โดยดูจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และความสามารถ
2. วิเคราะห์เนื้อหา หรือทักษะที่เป็นปัญหาออกเป็นปัญหาย่อย
3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบและขั้นตอนของการใช้แบบฝึกทักษะ
4. สร้างแบบทดสอบขึ้นมา
5. สร้างบัตรฝึกทักษะเพื่อให้พัฒนาทักษะย่อย
6. สร้างบัตรอ้างอิงเพื่อใช้อธิบายคำตอบ
7. สร้างแบบฝึกหัดความก้าวหน้า เพื่อให้เห็นพัฒนาการความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ
8. นำแบบฝึกไปใช้ทดสอบเพื่อหาข้อควรปรับปรุง
9. ปรับปรุงแก้ไข
10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจง คำอธิบายคู่มือวิธีการใช้

ด้วยเหตุนี้แบบฝึกจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในการช่วยแก้ปัญหาความบกพร่องในด้านการเขียนประโยค ซึ่งขั้นตอนการสร้างแบบฝึกสามารถทำได้โดยการศึกษาสภาพปัญหาของตัวนักเรียนจากนั้น นำเนื้อหามาวิเคราะห์เพื่อทำการสร้างแบบฝึกขึ้นมามีการทดลองใช้เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด จัดทำคู่มือ คำอธิบายวิธีการใช้แบบฝึกเพื่อให้เกิดความเข้าใจแล้วรวบรวมจัดทำเป็นแบบฝึกขึ้นมาซึ่งจะสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการแต่งประโยคขึ้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกทักษะนั้น ยึดเอาทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้เป็นหลักหลายทฤษฎีด้วยกันซึ่งสุชา จันทร์แอม(2535)ได้แบ่งทฤษฎีทางจิตวิทยา ดังนี้

1. ทฤษฎีของธอร์นไดค์

1.1 กฎแห่งผล (Law of Effect) กฎนี้ได้กล่าวถึง การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองทั้งสองสิ่งนี้จะเชื่อมโยงกันได้ ถ้าสามารถสร้างสภาพอันพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนได้ ซึ่งอาจจะได้จากการเสริมแรง เช่น การรู้ว่าตนเองตอบคำถามได้ถูกต้อง หรือการให้รางวัล เป็นต้น

1.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การที่ผู้เรียนได้กระทำซ้ำหรือทำบ่อยครั้งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงขึ้น ฉะนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้นมากขึ้นจะขึ้นอยู่กับ การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกหัดในเรื่องที่เรียนนั้นตามความเหมาะสมด้วย

1.3 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) เมื่อร่างกายพร้อมที่จะกระทำแล้ว ถ้ามีโอกาสที่จะกระทำ ย่อมเป็นที่พึงพอใจ แต่ถ้าไม่มีโอกาสที่จะกระทำย่อมไม่พอใจในทางตรงกันข้าม ถ้าร่างกายไม่พร้อมที่จะกระทำ แต่ถูกบังคับให้ต้องกระทำ ก็จะเกิดความไม่พอใจเช่นกัน

ทฤษฎีของธอร์น ไคค์ ที่นำไปใช้ในการเรียนการสอน

1. การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก
2. ควรสอนเมื่อมีความพร้อม
3. สร้างบรรยากาศให้เด็กอยากเรียน
4. จัดให้เด็กได้รับความสำเร็จในการเรียน
5. ให้เด็กฝึกฝนและทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีก
6. การให้รางวัล

2. ทฤษฎีของสกินเนอร์ สุรางค์ โค้วตระกูล(2544) ได้กล่าวถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ไว้ว่า

2.1 ตารางกำหนดการเสริมแรง (Schedule of Reinforcement) เป็นการใช้อุปกรณ์บางอย่างเช่น เวลาพฤติกรรม เป็นตัวกำหนดในการเสริมแรง

2.2 อัตราการตอบสนอง (Response Rate) เป็นการตอบสนองที่เกิดขึ้นจากการเสริมแรงต่าง ๆ ซึ่ง เกิดขึ้นมากน้อยและนานคงทนถาวรเท่าใด ย่อมแล้วแต่ตารางกำหนดการเสริมแรงนั้น ๆ เช่นตารางกำหนดการเสริมแรงบางอย่าง ทำให้มีอัตราการตอบสนองมากและบางอย่างมีอัตราการตอบสนองน้อย เป็นต้น ซึ่งการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำได้โดย

2.2.1 การใช้กฎการเรียนรู้ กฎที่ 1 คือกฎการเสริมแรงทันทีทันใด มักใช้เมื่อต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว เช่นทุกครั้งที่มีผู้เรียนตอบคำถามถูก ครูจะรีบเสริมแรงทันที อาจเป็นคำชม เครื่องหมายรูปดาว เป็นต้น ซึ่งเหมาะในการใช้กับเด็กเล็ก เช่น ชั้นอนุบาล ประถม ส่วนกฎที่ 2 คือกฎการเสริมแรงเป็นครั้งเป็นคราว มักใช้เมื่อต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นานต่อไปเรื่อย ๆ แล้วแต่จะเหมาะสมของผู้เรียน และ โอกาสที่จะใช้ซึ่งเหมาะสมสำหรับเด็กโต เป็นต้น

2.2.2 บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Learning) จากทฤษฎีการวางเงื่อนไขในห้องเรียน ผู้เรียนแต่ละคนได้รับการเสริมแรงน้อยและยังห่างจากเวลาที่แสดงพฤติกรรม เป็นเวลานานเกินไป จนขาดประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหานี้บทเรียนสำเร็จรูปโดยมีจุดประสงค์ว่า ผู้เรียนจะได้รับการเสริมแรงทันทีที่แสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องบทเรียนจะแบ่งเนื้อหาเป็นหน่วย และย่อย ๆ มี 2 ลักษณะ คือ

ก. การจัดเรียงบทเรียนเป็นเส้นตรง (Linear Programming) ลำดับขั้นของบทเรียนจากง่ายไปยาก โดยเริ่มจากหน่วยแรกไปเรื่อยตามลำดับ โดยถือว่าการเรียนขั้นแรกเป็นพื้นฐานของขั้นตอนต่อไปและมีคำถามในลักษณะเติมคำในช่องว่างให้ผู้เรียนตอบ มีคำตอบไว้ก่อนเมื่อตอบแล้วจึงเปิดดู เหมาะสำหรับวิชาที่เรียงตามลำดับขั้นตอน

ข. บทเรียนที่มีเป็นตอน (Branching Programming) เป็นบทเรียนที่ผู้เรียนมีโอกาสที่ได้รับคำอธิบายเพิ่มเติมในกรณีที่ตอบคำถาม ไม่ถูก ส่วนวิธีเรียนก็เรียงจากง่ายไปยาก แต่ลักษณะคำถามจะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) เมื่อผู้เรียนตอบคำถามหมดแล้วจึงพลิกไปดูเฉลย

2.2.3 การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) คือการปรุงแต่งพฤติกรรมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการซึ่งมี 3 ลักษณะคือ

ก. การเพิ่มพฤติกรรมหรือคงพฤติกรรมเดิมที่เหมาะสมไว้

ข. การสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่

ค. การลดพฤติกรรม

ง. การสอนวิธีการพูด หรือที่เรียกว่าพฤติกรรมทางวาจา (Verbal Behavior)

ทฤษฎีของสกินเนอร์ส่วนใหญ่จะใช้หลักการของธอร์นไดค์นั่นเอง ส่วนสำคัญที่นำมาใช้เป็นหลักของแบบฝึกทักษะ คือ หลักการเสริมแรงผู้เรียนจะเกิดกำลังใจต้องการเรียนต่อ เมื่อได้รับการเสริมแรงในขั้นตอนที่เหมาะสม การเสริมแรงของแบบฝึกทักษะนั้น ใช้การเฉลยคำตอบให้ทราบทันทีและพยายามหาวิธีการ เพื่อไม่ให้เกิดการตอบสนองที่ผิดพลาดโดยการจัดเสนอความรู้ให้ต่อเนื่องทีละขั้นอย่างละเอียด

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ของฮัลล์ (Hull's Systematic Behavior Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของฮัลล์ กล่าวถึงปรากฏการณ์ที่สำคัญ คือ

3.1 การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึงลักษณะการใช้รางวัลให้เกิดการลดแรงขับ การเสริมแรงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างแรงขับกับการได้รางวัล แรงขับเป็นสภาพความเครียดอันเป็นผลจากความต้องการส่วนรางวัลเป็นความพอใจที่สามารถสนองความต้องการในการลดแรงขับการเสริมแรงจึงแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

3.1.1 การเสริมแรงเบื้องต้น คือการเรียนรู้เพิ่มสิ่งที่เกิดต่อเนื่องและสะสมมากขึ้นเป็นช่วงตอนที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการแสดงออกเท่านั้น แม้ในเวลาที่ไม่มีการเสริมแรงที่สังเกตได้การเรียนรู้ก็ยังสะสมอยู่ จนในที่สุดก็ถึงขั้นที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนไป

3.1.2 การเสริมแรงขั้นที่สอง เกิดจากการถ่ายโอนการเรียนรู้ ถ้าการเรียนรู้ใหม่ คล้ายคลึงกับการเรียนรู้เดิม ผู้เรียนจะสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ใหม่นั้น เหมือนเดิมหรือ คล้ายคลึงกับเมื่อตอบสนองต่อการเรียนรู้เดิม นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่นที่จำเป็นในการเรียนรู้คือ

- ก. ความสามารถ (Capacity) แต่ละบุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้ต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น เซาว์ปัญญา ความถนัด เป็นต้น
- ข. การจูงใจ (Motivation) เป็นการช่วยให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้น โดยการสร้างแรงขับให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
- ค. ความเข้าใจ (Understanding) การเรียนรู้โดยสร้างความเข้าใจในเรื่องที่เรียน เมื่อประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันก็สามารถจะทำความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม
- ง. การลืม อัลลอร์ธบายการลืมในเรื่องของการไม่ได้นำไปใช้ (Law of Disused) เมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนไม่ได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ก็จะเกิดการลืมขึ้น จากกฎการเรียนรู้ตามแนวความคิดของอัลลอร์ธบายสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ คือ
 1. ผู้สอนสร้างแรงขับให้เกิดขึ้นมาก ๆ แก่ผู้เรียนแล้วเมื่อมีการตอบสนองตามที่ต้องการ ต้องรีบเสริมแรงทันที จึงจะทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้เข้มข้นและคงทนถาวรอยู่เรื่อย ๆ
 2. เมื่อผู้เรียนเกิดความเหนื่อยล้าในบทเรียน ควรจะมีเวลาพักก่อนแล้วจึงเรียนต่อไป ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่แล้ว ที่ไม่ทำให้เกิดความเหนื่อยล้าประมาณช่วงเวลาระยะ 50 นาที
 3. เมื่อผู้เรียนใกล้จะเรียนรู้และมีความตั้งใจมาก ควรจะให้การเสริมแรงถี่ขึ้น
 4. ควรให้พยายามเรียนรู้ด้วยตนเอง จะทำให้เข้าใจใจสิ่งที่เรียนมากขึ้น และสามารถตอบสนองได้หลายรูปแบบ
 5. การให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีต้องพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล การสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นมาก ๆ ในบทเรียนเมื่อเรียนรู้แล้วต้องให้ผู้เรียนคิดหรือกระทำบ่อย ๆ เพื่อป้องกันการลืม และพยายามให้ผู้เรียนรู้จักถ่ายโอนการเรียนรู้ในสิ่งที่คล้ายคลึงกันจากบทเรียนหนึ่งไปสู่อีกบทเรียนหนึ่ง

ในงานค้นคว้าแบบอิสระนี้ผู้ศึกษาได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์น ไคด์ ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์และทฤษฎีการเรียนรู้ของฮัลล์มาใช้ในการทำแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจช่วยพัฒนาทักษะการแต่งประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทยมากยิ่งขึ้น

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ความหมายและนิยามศัพท์เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่มีการสูญเสียการได้ยิน ซึ่งอาจจะเป็นเด็กหูตึงหรือเด็กหูหนวกก็ได้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2541, หน้า 11) ซึ่งเป็นสภาพที่อวัยวะเกี่ยวกับการได้ยิน ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์เป็นปกติ ทำให้บุคคลไม่สามารถรับรู้เสียงต่าง ๆ ได้เป็นปกติ ไม่สามารถควบคุมเส้นเสียงให้สั่นสะเทือนหรือไม่สั่นสะเทือนตามลักษณะเสียงที่ต้องการ ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ไม่สามารถออกเสียงพูดได้ หรือพูดได้ก็ไม่ชัดเจน (แสงจันทร์ คำเมือง, ม.ป.ป., หน้า 1) เป็นผลให้การเรียนรู้และการพูดบกพร่อง ในลักษณะการเปล่งเสียงไม่เป็นภาษา (สถาพร สุวัฒน์สส์, 2530, หน้า 444) ซึ่งรวมถึงเด็กหูตึงและเด็กหูหนวก

คนหูตึง (A Hard of Hearing Person) ในทางการศึกษาหมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยิน อยู่ระหว่าง 35-89 เดซิเบล (ISO) บุคคลดังกล่าวมีปัญหาในการฟังและเข้าใจการพูด แต่เข้าใจคำพูดบ้างไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม

เด็กหูตึง หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยิน ระหว่าง 26-89 เดซิเบล ในหูข้างใดข้างหนึ่ง วัดด้วยเสียงบริสุทธิ์ความถี่ 500, 1000 และ 2000Hz เป็นเด็กที่สูญเสียการได้ยินเล็กน้อยไปจนถึงการได้ยินขั้นรุนแรง (ผดุง อารยะวิญญู, 2539, หน้า 21)

เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียความสามารถในการได้ยินแต่ไม่ถึงกับสูญเสียทั้งหมด หากใช้เครื่องช่วยฟังแล้วจะสามารถได้ยินเสียงโดยสามารถได้ยินเสียงที่มีความดังตั้งแต่ 26 เดซิเบลถึงเสียงที่มีความดัง 90 เดซิเบล (ชูชีพ อ่อน โคนสูง, 2522, หน้า 69) วัดโดยใช้เสียงบริสุทธิ์ความถี่ 500, 1,000 และ 2,000 เฮิทซ์ (ผดุง อารยะวิญญู, 2541, หน้า 21) และการที่ได้ยินไม่มากพอ จึงไม่อาจพัฒนาทักษะทางภาษาได้ในวัยสำคัญที่กำลังอยู่ในช่วงการเรียนรู้ภาษา (ศรียา นิยมธรรม, 2541, หน้า 25)

คนหูหนวก (A Deaf Person) ในทางการศึกษา หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินในหูข้างใดข้างหนึ่ง 90 เดซิเบล (ISO) หรือมากกว่า การสูญเสียดังกล่าวทำให้คนหูหนวกไม่เข้าใจการพูดไม่ว่าจะใส่เครื่องช่วยฟังหรือไม่

เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป วัดด้วยเสียงบริสุทธิ์ ความถี่ 100, 1000 และ 2000Hz ในหูข้างใดก็ตาม เด็กไม่สามารถใช้การได้ยินเป็นประโยชน์เต็มประสิทธิภาพในการฟัง อาจเป็นผู้ที่สูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิดหรือเป็นการสูญเสียการได้ยินในภายหลังก็ตาม (ผดุง อารยะวิญญู, 2539, หน้า 21) อาจเป็นผู้ที่สูญเสียการได้ยินมาตั้งแต่เกิดหรือในช่วงที่มีการพัฒนาการทางภาษาจนทำให้ไม่อาจเรียนรู้ ไม่เข้าใจ ไม่สามารถแสดงออกทางภาษาได้ตามปกติ (ศรียา นิยมธรรม, 2541, หน้า 25)

ญานี ปัญจานนท์ (2547, หน้า 9) กล่าวว่า สภาพความบกพร่องทางการได้ยินของเด็ก หมายถึง สภาพการสูญเสียที่เกิดขึ้นกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอันเป็นสาเหตุให้การรับฟังเสียงต่าง ๆ ไม่ชัดเจน โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ เด็กหูตึง และเด็กหูหนวก

เด็กหูตึง หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินจนไม่สามารถเข้าใจคำพูดและสนทนา ซึ่งจำแนกได้ตามเกณฑ์การพิจารณาอัตราความพิการของสมาคมโสต คือ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย โดยใช้เฉลี่ยการได้ยินมีหน่วยวัดเป็นเดซิเบลที่ความถี่ 500, 1,000 และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูที่ดีกว่ามี 4 ระดับคือ

1. หูตึงระดับที่ 1 หูตึงน้อย สูญเสียการได้ยินระหว่าง 26-40 เดซิเบล
2. หูตึงระดับที่ 2 หูตึงปานกลาง สูญเสียการได้ยินระหว่าง 41-55 เดซิเบล มีปัญหาในการรับเสียงพูดในระยะ 3-5 ฟุต มีปัญหาในการพูด เช่น พูดไม่ชัด พูดเสียงดังหรือเบากว่าปกติ ต้องใช้เครื่องช่วยฟังและการได้รับการฝึกจากนักแก้ไขการพูด
3. หูตึงระดับที่ 3 หูตึงมาก สูญเสียการได้ยินระหว่าง 56-70 เดซิเบล มีปัญหาในการได้ยินและใช้คำพูดในชีวิตประจำวันเพราะต้องใช้เสียงดังมากจึงจะได้ยิน ต้องใช้เครื่องช่วยฟังและรับบริการแก้ไขการพูด
4. หูตึงระดับที่ 4 หูตึงรุนแรง สูญเสียการได้ยินระหว่าง 71-90 เดซิเบล ไม่ได้ยินเสียงพูดตามปกติ แม้ใช้เครื่องช่วยฟังแล้วก็ตาม มีปัญหาในการพูด เช่น พูดไม่ชัด พูดไม่ได้ไม่เข้าใจภาษา มีพัฒนาการทางภาษาพูดและภาษาเขียนแตกต่างจากเด็กปกติ บางคนต้องใช้ภาษามือและท่าทางในการสื่อความหมาย

เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจหรือใช้ภาษาพูดได้ หากไม่ได้รับการฝึกฝนพิเศษ และถ้าวัดระดับการได้ยินที่ 500, 1,000 และ 2,000 เฮิรตซ์ จะมีการตอบสนองของหูข้างที่ดีกว่า ต่อเสียงบริสุทธิ์ตั้งแต่ 91 เดซิเบล ขึ้นไป

ดังนั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินตั้งแต่ 26 เดซิเบลขึ้นไปอาจสูญเสียการได้ยินแต่กำเนิดหรือสูญเสียการได้ยินในภายหลังทำให้ประสิทธิภาพในการฟังลดลง

เดซิเบล เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง เสียงที่มีความดังมาก มีหน่วยเดซิเบลสูง เสียงที่มีความดังน้อย มีหน่วยเดซิเบลต่ำ เช่น เสียงกระซิบ มีความดังประมาณ 10-20 เดซิเบล เสียงพูดที่ได้ยินชัด มีความดังประมาณ 60 เดซิเบล เสียงมอเตอร์ไซค์ขณะเร่งเครื่องอาจมีความดังถึง 110 เดซิเบล (ผดุง อารยะวิญญู, 2539, หน้า 21)

หากแบ่งตามระดับการสูญเสียการได้ยินตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาจะได้ระดับการสูญเสียการได้ยิน 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 35-54 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียการได้ยินในช่วงนี้มักไม่ต้องการการศึกษาพิเศษ แต่ต้องการความช่วยเหลือในการสวมใส่เครื่องช่วยฟัง

ระดับที่ 2 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 55-69 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียการได้ยินในช่วงนี้ต้องการการศึกษาพิเศษบ้าง ต้องการความช่วยเหลือในด้านการสวมใส่เครื่องช่วยฟัง การฝึกพูด ด้านภาษา และการแก้ไขการพูด

ระดับที่ 3 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 70-89 เดซิเบล เด็กที่สูญเสียการได้ยินในช่วงนี้ต้องการการศึกษาพิเศษ ต้องการความช่วยเหลือในด้านการได้ยิน การพูด ภาษา การแก้ไขการพูด และบริการพิเศษทางการศึกษา

ระดับที่ 4 สูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลหรือมากกว่า เด็กที่สูญเสียการได้ยินในช่วงนี้ต้องการความช่วยเหลือ และบริการพิเศษทางการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กในระดับที่ 3

นิยามทางการแพทย์

ศรียา นิยมธรรม (2541, หน้า 198-199) กล่าวว่า สำหรับประเทศไทย สมาคมโสต ศอ นาสิก แพทย์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของระดับการได้ยินและความหมายตามค่ามาตรฐานระหว่างชาติ ISO 1964 ดังนี้

10-25 dB การได้ยินปกติ

26-40 dB หูตึงเล็กน้อย

41-55 dB หูตึงปานกลาง

56-70 dB หูตึงค่อนข้างมาก

71-90 dB หูตึงมาก

91 dB ขึ้นไป หูหนวก

การจัดระดับสูญเสียการได้ยินทางการแพทย์ มักแตกต่างไปจากการจัดระดับการสูญเสียทางการได้ยินโดยทางการศึกษา เดวิส และ ซิลเวอร์แมน (David and Silverman, 1970) กล่าวว่า ในวงการแพทย์โดยทั่วไปจัดระดับสูญเสียการได้ยินไว้ 6 ระดับ ดังนี้

1. การได้ยินปกติ 0-25 เดซิเบล (ISO)

2. สูญเสียการได้ยินเล็กน้อย 26-40 เดซิเบล
3. สูญเสียการได้ยินปานกลาง 41-55 เดซิเบล
4. สูญเสียการได้ยินค่อนข้างมาก 56-70 เดซิเบล
5. สูญเสียการได้ยินมากกว่า 71-90 เดซิเบล
6. สูญเสียการได้ยินมากเป็นอย่างยิ่ง 91 เดซิเบล หรือ มากกว่า

ผู้ที่สูญเสียการได้ยินระดับ 1-5 เรียกว่า คนหูตึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินในระดับ 6 เรียกว่า คนหูหนวก จำนวนเดซิเบลที่กำหนดไว้นี้เป็นค่าเฉลี่ยในหูข้างที่ดีกว่า

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ผดุง อารยะวิญญู (2541, หน้า 23-24) ได้กล่าวถึงลักษณะเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินดังนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจมีพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้หลายอย่าง ซึ่งควรจะเรียกว่าลักษณะ ซึ่งเป็นผลโดยตรงของปัญหาพื้นฐานที่เกิดจากการสูญเสียการได้ยิน ตั้งแต่ปี คริสต์ศักราช 1980 เป็นต้นมา เด็กส่วนใหญ่ที่การได้ยินบกพร่องในระดับรุนแรง หรือ รุนแรงมากจะแสดงลักษณะซึ่งบ่งถึงความบกพร่องตั้งแต่เล็ก ๆ ประมาณ 2-3 เดือน ถึง 1-2 ขวบ แต่เด็กที่บกพร่องในระดับเล็กน้อยถึงปานกลาง อาจไม่แสดงลักษณะซึ่งบ่งความบกพร่องจนกว่าจะเข้าโรงเรียน ดังนั้นพฤติกรรมที่เป็นข้อสังเกตมีดังนี้

1. การพูด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปัญหาทางการพูด เด็กอาจพูดไม่ได้ หรือพูดไม่ชัด ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยินของเด็ก เด็กที่สูญเสียการได้ยินเล็กน้อย อาจพอพูดได้ เด็กที่สูญเสียการได้ยินในระดับปานกลางสามารถพูดได้แต่อาจไม่ชัด ส่วนเด็กที่สูญเสียการได้ยินมากหรือหูหนวก อาจพูดไม่ได้เลย หากไม่ได้รับการสอนพูดในวัยเด็ก นอกจากนี้ การพูดขึ้นอยู่กับอายุของเด็กเมื่อสูญเสียการได้ยินอีกด้วย หากเด็กสูญเสียการได้ยินแต่กำเนิด เด็กจะมีปัญหาในการพูดมาก แต่ถ้าเด็กสูญเสียการได้ยินหลังจากที่เด็กพูดได้แล้ว ปัญหาในการพูดจะน้อยกว่าเด็กสูญเสียการได้ยินแต่กำเนิด ปัญหาในการพูดของเด็ก นอกจากจะขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการสูญเสียการได้ยินแล้ว ยังขึ้นอยู่กับอายุของเด็ก เมื่อเด็กสูญเสียการได้ยินอีกด้วย

2. ภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปัญหาเกี่ยวกับภาษา เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษา เป็นต้น ปัญหาทางภาษาของเด็ก คล้ายคลึงกับปัญหาในการพูด นั่นคือ ยิ่งเด็กสูญเสียการได้ยินมากเท่าใด ยิ่งมีปัญหาในทางภาษามากขึ้นเท่านั้น

3. ความสามารถทางสติปัญญา ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจคิดว่าเด็กประเภทนี้เป็นเด็กที่มีสติปัญญาต่ำ ความจริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น ท่านอาจคิดว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีสติปัญญาต่ำ เพราะว่าท่านไม่อาจสื่อสารกับเขาได้ หากท่านสามารถสื่อสารกับเขาได้เป็นอย่างดีแล้ว ท่านอาจเห็นว่าเขาเป็นคนฉลาดก็ได้ ความจริงแล้ว ระดับสติปัญญา

ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากรายงานการวิจัยเป็นจำนวนมาก พบว่า มีการกระจายคล้ายเด็กปกติ บางคนอาจโง่ บางคนฉลาดถึงขั้นเป็นอัจฉริยะก็มี จึงอาจสรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่ใช่เด็กโง่ทุกคน

4. ความสามารถทางการเรียน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวนมาก ความสามารถทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิธีการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันเหมาะที่จะนำมาใช้กับเด็กปกติมากกว่า วิธีการบางอย่างจึงไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยิ่งไปกว่านั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาทางภาษา และมีทักษะทางภาษาจำกัดจึงเป็นอุปสรรคในการทำข้อสอบ เพราะผู้ที่ทำข้อสอบได้ดีนั้น ต้องมีความรู้ทางภาษาเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงมีความสามารถทางการเรียนที่ค่อนข้างต่ำกว่าเด็กปกติ

5. การปรับตัว เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจมีปัญหาในการปรับตัวสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการสื่อสารกับผู้อื่น หากเด็กสามารถสื่อสารได้ดี ปัญหาทางอารมณ์อาจลดลง ทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ แต่ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี เด็กอาจเกิดความคับข้องใจ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก

6. การขาดความสนใจ ถ้าเด็กไม่แสดงความสนใจอาจเป็นไปได้ว่าเด็กไม่ได้ยินสิ่งที่พูด หรือ อีกแง่หนึ่งก็คือเด็กได้ยินเสียงแต่เสียงก็บิดเบือนจนยากที่จะเข้าใจ แล้วก็เลยเมินต่อเสียงนั้น หรือไม่พยายามตั้งใจฟังต่อไป

7. การหันหรือเอียงศีรษะ พฤติกรรมอีกอย่างซึ่งอาจบ่งว่าเด็กมีความบกพร่องทางการได้ยินก็คือ การหันศีรษะไปด้านเดียวบ่อย ๆ อย่างผิดปกติ เด็กอาจต้องการหันหูข้างหนึ่งไปทางผู้พูด เพื่อจะได้ฟังชัดเจนยิ่งขึ้น อีกประการหนึ่งเด็กที่สูญเสียการได้ยินมักจะชอบร้องไห้พูดซ้ำ ๆ เสมอ

8. ปัญหาในการปฏิบัติตามคำสั่ง เด็กที่มีปัญหาเล็กน้อยในการอ่านคำชี้แจง และปัญหาพอสมควรขณะฟังคำชี้แจงอาจเป็นเพราะการได้ยินบกพร่องกันทั้งนั้น ในขณะที่ครูสั่งให้นักเรียนอ่านออกเสียงนั้นถ้าเด็กมักมองหาข้อความในหนังสือไม่พบบ่อย ๆ ก็อาจเป็นเพราะว่าเขามีปัญหาในการฟังเสียงก็ได้

9. การแสดงความอวดดี คือ รื่น จี๋อาย หรือ ถดถอย หากท่านเคยพบปัญหาในการพยายามจะฟังผู้พูด ซึ่งคุยด้วยเสียงที่เบาจนแทบจะไม่ได้ยิน ท่านจะเห็นแต่ริมฝีปากของเขาขยับไปมาแต่ก็ไม่ได้ยินสิ่งที่เขาพูดเลย ตัวอย่างนี้ น่าจะช่วยอธิบายได้ว่าทำไมเด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน จึงดูคล้ายคนคือ รื่น ไม่เชื่อฟัง จี๋อาย หรือ ถดถอย ถ้าเด็กไม่สามารถรับฟังเสียงได้ก็อาจเกิดปัญหาทางบุคลิกภาพและพฤติกรรมตามมา เช่น ขาดความไว้วางใจในการฟังโดยแสดงความอวดดีในชั้นเรียนบ้าง

10. การสังเกตที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพูด พฤติกรรมที่เห็นไม่ชัดเจน ลักษณะของเด็กที่หูพิการบางอย่าง คือเด็กไม่เต็มใจร่วมกิจกรรมในการพูด ลักษณะที่บ่งบอกอย่างที่เป็นไปได้ของเด็กที่สูญเสียการได้ยินก็คือ ไม่มีอารมณ์ขัน ฉะนั้นเด็กที่ไม่หัวเราะเมื่อฟังเรื่องตลก อาจเป็นเพราะเขาไม่ได้ยินเรื่องขำขันก็ได้

11. อาศัยเพื่อนในการเรียนการสอน ลักษณะของเด็กที่คอยเฝ้าดูเพื่อว่าเขาทำอะไรกันก่อนจะลงมือทำงานนั้น เด็กอาจไม่ได้ยินถนัด หรือไม่เข้าใจคำสั่งของครูจึงต้องคอยดูบทบาทต่อไปจากเพื่อนร่วมชั้น หรือ จากครู

สุชา จันทน์เอม (2523, หน้า 53-54) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

1. มีการพูดการฟังไม่ชัดเจน ชอบยกมือป้องหู จ้องหน้าคู่สนทนาตลอดเวลาเข้าใกล้คู่สนทนามากกว่าปกติ มีความเคลื่อนไหวเร็วอยู่ไม่สุข ชนมากกว่าเด็กปกติ บางคนมีการทรงตัวผิดปกติในรายที่มีโรคแทรกซ้อน

2. มักหลีกเลี่ยงการสนทนากับคนทั่วไป ชอบถามซ้ำ ๆ และบ่อย ๆ เสียงพูดเพี้ยนแปร่ง ลีลาการพูดไม่เป็นไปตามธรรมชาติ มักพูดติดเสมอ ๆ จังหวะการพูดไม่ดี บางรายคิดอย่าง

3. มักเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ คลาดเคลื่อนไปจากความจริงเสมอ เพราะฟังไม่ชัดและไม่เข้าใจคำพูด ใช้ภาษาสั้นมาก ชอบใช้ภาษามือแทนภาษาพูด

4. มักชอบระแวงสงสัย อารมณ์ร้าย โกรธง่าย ขุนเฉียว บางทีไม่มีเหตุผล ปรับตัวเข้ากับคนอื่นค่อนข้างยาก ไม่ชอบเข้าสังคม บางรายขี้อาย เข้ากับเพื่อนไม่ได้

แสงจันทร์ คำเมือง (ม.ป.ป., หน้า 11) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมโดยทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

1. ไม่ใช้ภาษาพูดเพื่อสื่อความหมาย ถ้าใช้ภาษามักใช้ค่อนข้างน้อย หรือใช้ภาษาไม่ถูกต้องตามไวยากรณ์ มีความจำกัดในการใช้ศัพท์

2. ชอบจ้องหน้าผู้พูด

3. ตาไวต่อการเคลื่อนไหวของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมักหันไปมองบ่อย ๆ

4. มีความรู้สึกไวต่อการสัมผัสเตือนและจะหันไปดูแหล่งที่มา

5. ไม่ค่อยหัวเราะ หรือถ้าหัวเราะก็จะมีเสียงค่อนข้างแปร่ง

6. พูดไม่ชัด มีเสียงพูดผิดปกติ

7. ไม่พูดหรือใช้เสียงกับตัวเองขณะเล่น

8. ไม่ชอบร้องเพลง หรือไม่แสดงอาการเพลิดเพลินกับเสียงดนตรี

9. อาจพบการใช้เสียง เอ้อ อ้า เรียกความสนใจจากผู้อื่น

10. ชอบทำอะไร

11. แสดงอาการตอบสนองต่อเสียงที่ดังในระดับที่เราพอได้ยินก่อนข้างสม่ำเสมอ บางทีแสดงอาการหวาดกลัวต่อเสียง

12. ชอบให้ผู้ใหญ่แสดงความรักโดยการกอด อุ้ม ลูบศีรษะ เป็นต้น

13. ก่อนข้างชน ชอบหยิบจับของมาพิจารณา

14. ชอบเล่นของเล่นต่าง ๆ มากกว่าเล่นกับเพื่อน ๆ ที่หุบกติ

15. ชอบเล่นกับเพื่อน โดยใช้วิธีการสัมผัสกันบ่อยครั้ง เช่น ดีหลัง ตบศีรษะ เป็นต้น

16. อาจพบว่ามีปัญหาในการพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม

ศรียา นิยมธรรม (2541, หน้า 178) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ไว้ว่า เด็กหูตึงมาก ๆ หรือเด็กหูหนวกนั้น จะมีความบกพร่องหลาย ๆ ทาง เช่น พัฒนาการทางภาษา การพูดจะล่าช้าและผิดปกติ เด็กหูหนวกมักมีพฤติกรรมที่มีปัญหาด้วย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเด็กรู้สึกโดดเดี่ยวและคับข้องใจ การที่เด็กไม่เข้าใจว่ามีอะไรเกิดขึ้น หรือใคร ๆ เขาทำอะไรกัน ทำให้เด็กรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้ง เด็กหูหนวกหลาย ๆ คน มีสติปัญญาเป็นปกติ อย่างไรก็ตาม เด็กเหล่านี้อาจถูกเข้าใจว่าเป็นเด็กสติปัญญาต่ำ เพราะเขาไม่ได้ยินจึงไม่ทราบว่าควรจะทำอะไร

วารี ธีระจิตร (2537, หน้า 47-48) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินว่า

1. เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านภาษามาก เพราะขาดการสื่อความหมายด้านภาษาพูด ต้องใช้ภาษามือแทนภาษาพูด เวลาพูดเสียงจะเพี้ยน ทำให้ติดต่อกับบุคคลอื่น ได้น้อย คนหูหนวกมักเขียนหนังสือผิด เขียนกลับคำ รู้ศัพท์น้อย การใช้ภาษาเขียนผิดพลาด

2. เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านอารมณ์ เพราะสาเหตุของภาษาทำให้การสื่อความเพื่อทำความเข้าใจเป็นไปได้ยากลำบาก ถ้าหากไปอยู่ในสังคมที่ไม่เป็นที่ยอมรับแล้วก็จะยอมเพิ่มปัญหามากขึ้น ทำให้สุขภาพจิตเสื่อม มีปมด้อย ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ ก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ เช่น โกรธง่าย เอาแต่ใจตนเอง ขาดความรับผิดชอบ

3. เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านครอบครัว หากครอบครัวของเด็กหูหนวก ไม่ยอมรับเด็ก ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความอบอุ่นทางใจ น้อยเนื้อต่ำใจ เพราะไม่สามารถจะระบายกับใครได้ เนื่องจากความบกพร่องทางการสื่อความหมายด้านการพูด

4. เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านสังคม ถ้าหากอยู่ในสังคมที่ไม่ยอมรับ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความเข้าใจ มักถูกกลั่นแกล้ง ล้อเลียน ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหูหนวกเกิดความคับข้องใจ น้อยเนื้อต่ำใจและบางครั้งอาจตกเป็นเครื่องมือของพวกมิจฉาชีพ กลายเป็นอาชญากร เป็นต้น

5. เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านความมืด เพราะเด็กหูหนวกจะใช้มือแทนการฟังเสียงต่าง ๆ ถ้าขาดแสงสว่างก็ขาดการมองเห็น จะไม่สามารถสื่อความหมายได้

6. เด็กหูหนวกจะมีปัญหาด้านการประกอบอาชีพ บุคคลหูหนวกจะเสียสิทธิในการประกอบอาชีพไม่เท่าเทียมกับคนปกติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีลักษณะบางอย่างที่ปรากฏในเด็กปกติ แต่ความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมักจะมีมากกว่าเด็กปกติและการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาแตกต่างจากเด็กปกติอย่างเห็นได้ชัดเจน

สาเหตุของการสูญเสียการได้ยิน

1. ขณะตั้งครรภ์

1.1 กรรมพันธุ์ การสูญเสียการได้ยินของเด็กมีสาเหตุจากความผิดปกติของพ่อ แม่ ที่ปกติหรือพ่อ แม่ ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินคนใดคนหนึ่งหรือสองคน

1.2 การติดเชื้อของมารดาระหว่างการตั้งครรภ์ เช่น หัดเยอรมัน กาม โรค คางทูม

1.3 พิษจากยา หรือ อาหารบางประเภทที่มารดาได้รับขณะมีครรภ์

1.4 โรคขาดสารอาหารของมารดาขณะมีครรภ์

1.5 เลือดมารดากับบุตรไม่เข้ากัน

1.6 อุบัติเหตุของมารดาขณะตั้งครรภ์ เช่น หกล้ม กระทบกระแทกขณะคลอด

2. ความผิดปกติของการคลอด เช่น คลอดยาก คลอดก่อนกำหนด ทำคลอดเด็กผิดปกติ

3. หลังคลอด

3.1 การแพ้พิษยาบางชนิด เช่น ยาปฏิชีวนะ ยาควินิน ยาแก้หวัด

3.2 การติดเชื้อ เช่น การเป็นหูน้ำหนวก

3.3 ความผิดปกติที่เกิดขึ้นภายในหู เช่น มีเนื้องอกในหู

3.4 หูได้รับเสียงดังติดต่อกันเวลานาน

3.5 อุบัติเหตุที่กระทบกระเทือนบริเวณหู หรือ ประสาทหู

ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม (2523, หน้า 245-249) ได้กล่าวถึงความบกพร่องทางการได้ยินที่เกิดขึ้นได้หลายกรณี ดังนี้

1. สาเหตุสืบเนื่องมาแต่ก่อนเกิดอาจได้แก่ การเจ็บป่วยของมารดาขณะตั้งครรภ์ เช่น ตกเลือด หัดเยอรมัน ไข้หวัด คางทูม โดยเฉพาะขณะตั้งครรภ์ในช่วง 3 เดือนแรก

2. ความบอบช้ำหรือสภาวะอื่น ๆ จากการคลอด เช่น ความผิดปกติในขณะคลอด ปัญหาจากกลุ่มเลือดของแม่และลูกเข้ากัน ไม่ได้

3. สาเหตุจากภายหลังคลอด เช่น เกิดจากเชื้อโรค อุบัติเหตุต่าง ๆ เกิดจากการใช้ยา ปฏิชีวนะ เกิดขึ้นในคนสูงอายุหรือเกิดจากเสียงรบกวนจากสภาพแวดล้อมได้แก่ เสียงเครื่องจักร เครื่องยนต์ วัตถุระเบิด และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือ เกิดจากสภาพจิตใจ

ดังนั้นสาเหตุของการสูญเสียการได้ยินเกิดจากสาเหตุหลักสามประการคือขณะตั้งครรภ์ จากการคลอดและจากภายหลังคลอด

การป้องกัน

1. หญิงมีครรภ์ควรปฏิบัติดังนี้
 - 1.1 ฝากครรภ์กับแพทย์และรับการตรวจเป็นระยะ ๆ
 - 1.2 รักษาสุขภาพ และรับประทานอาหารที่มีประโยชน์
 - 1.3 ห้ามซื้อยามิด กิน ไซ้เองอย่างเด็ดขาด ต้องได้รับคำแนะนำจากแพทย์ก่อน
 - 1.4 หลีกเลี่ยงการฉายแสงเอกซเรย์ และระวังการใช้ยาปฏิชีวนะ
2. หญิงทุกคนควรฉีดวัคซีนป้องกันหัดเยอรมัน เพื่อจะได้ไม่เป็น โรคนี้ขณะตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กประสาทรูพิการแต่กำเนิด
3. หญิง ชาย ควรตรวจเลือดก่อนแต่งงาน
4. พบความผิดปกติในการได้ยินของบุตรหลาน หรือ ตนเอง ควรปรึกษาแพทย์ทันที
5. เด็กแรกเกิดควรได้รับภูมิคุ้มกันตามกำหนด
6. อย่าให้หูได้รับเสียงดังมากเกินไป และ เป็นเวลานาน
7. ระวังเด็กจากโรคไวรัสบางชนิด เช่น หัด คางทูม คอตีบ

พัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีพัฒนาการบางอย่างเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่พัฒนาการบางด้านอาจแตกต่างไปจากเด็กปกติบ้าง ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีความเจริญเติบโตทางร่างกายเป็นไปเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีปัญหาเกี่ยวกับอวัยวะของการได้ยิน (แสงจันทร์ คำเมือง, ม.ป.ป., หน้า 2) สำหรับในเรื่องส่วนสูง น้ำหนัก สุขภาพ และสมรรถภาพทางการเรียน ไม่มีอะไรแตกต่างจากเด็กปกติ บางทีอาจจะเหนือกว่าเด็กปกติ เด็กจะนำพลังงานส่วนเกินที่ไม่ต้องสูญเสียไปเพราะการพูดมาใช้ในการเล่นต่าง ๆ เช่น เล่นเกม ไม่ชอบอยู่นิ่ง และมักเล่นรุนแรง (สถาพร สุวณฺณสุต, 2530, หน้า 473) จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางร่างกายของเด็กที่มีความบกพร่องส่วนใหญ่มักจะเหมือนเด็กทั่วไป ถ้าเทียบเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับเด็กปกติจะไม่สามารถเห็นความแตกต่างกันเลย

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เด็กที่มีความบกพร่องทางภาษาไม่สามารถพูดระบายความรู้สึกและความคิดให้ผู้อื่นรู้ได้ ทำให้เกิดความกดดันของอารมณ์ (แสงจันทร์ คำเมือง, ม.ป.ป., หน้า 29) การแสดงอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมักจะรุนแรงกว่าเด็กปกติ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มักจะมีความวิตกกังวล มีความรู้สึกอึดอัดใจ คับข้องใจ เก็บตัว ขี้ระแวง ไม่ไว้วางใจใคร ขุนเขี้ยว โกรธง่าย ใจน้อย หวาดกลัวในสิ่งที่ไม่น่ากลัว (สถาพร สุวัฒนุสส์, 2530, หน้า 742) เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ หรือเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงควรที่จะเข้าใจถึงภาวะทางอารมณ์ของเด็กเหล่านี้ และจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กเหล่านี้ให้เหมาะสม โดยไม่ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจอันเป็นผลต่ออารมณ์จิตใจของเด็กเหล่านี้

3. พัฒนาการด้านสังคมบุคลิกภาพ ขึ้นอยู่กับกระบวนการติดต่อสื่อความหมายเป็นสำคัญ จึงมีผลให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความสามารถทางสังคม และบุคลิกภาพแตกต่างจากเด็กปกติและมีปัญหาในการดำรงชีวิตมากกว่าเด็กปกติ ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ จึงเติบโตด้วยความโดดเดี่ยวขาดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (ชูชีพ อ่อน โคนสูง, 2522, หน้า 77) การปรับตัวของเด็กเหล่านี้จึงแตกต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงควรได้รับการส่งเสริมมากเป็นพิเศษเพื่อช่วยให้ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

4. พัฒนาการทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เริ่มแสดงพัฒนาการที่ล่าช้าให้ปรากฏในช่วงปลายของวัยก่อนเข้าเรียน เนื่องจากความบกพร่องทางภาษาของเด็ก จึงส่งผลถึงการประมวลข้อมูล และก่อให้เกิดการขาดประสบการณ์และส่งผลถึงพัฒนาการและการพัฒนาความคิดรวบยอด (ศรียา นิยมธรรม, 2541, หน้า 68-69)

จากที่ได้กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีพัฒนาการด้านร่างกายเหมือนเด็กปกติทั่วไป ส่วนพัฒนาการด้านอารมณ์จะรุนแรงกว่าเด็กปกติ พัฒนาการด้านสังคมและบุคลิกภาพแตกต่างจากเด็กปกติ เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่น มีผลกระทบต่อ

ความสัมพันธ์กับผู้อื่น สำหรับพัฒนาการด้านสติปัญญา มีการพัฒนาไม่แตกต่างจากปกติ

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับการเรียนรู้ภาษา

วิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีอยู่ 5 วิธี คือ

1. การสอนพูด (Oral Method) วิธีการสอนพูดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนี้ ยึดหลักที่ว่าให้ผู้สอนพูดกับเด็กให้มากที่สุดให้เด็กเห็นความสำคัญของการพูด ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการพูดได้แก่ การดู คือ โดยการอ่านจากริมฝีปากของผู้พูดด้วยเป็นสิ่งสำคัญ

2. การสอนแบบใช้ภาษามือ (Manual Method) ภาษามือ คือ ภาษาสำหรับคนหูหนวก ใช้มือเป็นการสื่อความหมาย และถ่ายทอดอารมณ์แทนการพูด โดยแสดงสีหน้า และกิริยาท่าทาง ประกอบ คนหูหนวกส่วนใหญ่ใช้ภาษามือสื่อความหมายแทนคำพูด เป็นภาษาที่ได้ตกลง และรับรองว่าเป็นภาษามาตรฐานสำหรับคนหูหนวกได้ ตัวอย่างเช่น การสะกดด้วยนิ้วมือต้องทำให้ เรียบร้อยน่ามอง ทำให้ดูเป็นธรรมชาติมากที่สุดไม่ทำเร็วจนเกินไป การสะกดด้วยนิ้วมือต้องคล่อง และแม่นยำที่สุด ภาษามือจะช่วยขยายความเข้าใจในการสอนคำที่ออกเสียงตามวรรณยุกต์ เช่น เสื่อ เสือ เสื่อ ถ้าใช้ภาษามือกำกับแล้ว จะช่วยให้การทำความเข้าใจได้รวดเร็วขึ้น เพราะถ้าอ่านจากริมฝีปากอย่างเดียวจะเข้าใจได้ช้า ภาษามือทำได้ไม่ยาก แต่จะต้องมีแบบที่ยอมรับถ้าทำทำนั้น ๆ จะต้องมีความหมายที่เข้าใจตรงกัน การทำภาษามือต้องทำให้เป็นธรรมชาติ แสดงอาการปกติ เหมือนพูดธรรมดา ต้องมีจังหวะมีการเว้นระยะวรรคตอนไม่ทำเร็วหรือช้าเกินไป และต้องให้ชัดเจน

3. การสอนแบบรวม (Combined Method) หมายถึงวิธีสอนที่ใช้การพูด ภาษามือ การอ่านริมฝีปาก การใช้เครื่องช่วยฟัง การเขียน กระดานดำประกอบกันไปในขณะที่สอน

4. การสอนแบบระบบรวม (Total Communication) พัฒนามาจากวิธีการสอนแบบ ประสม โดยเพิ่มวิธีการสื่อความอื่น ๆ เช่น การฝึกฟัง การฝึกพูด การอ่านริมฝีปาก การสะกดนิ้วมือ การใช้ภาษามือ การแสดงความรู้สึกออกทางสีหน้าเพื่อให้ผู้ฟังเดาความหมายในการแสดงออก การอ่าน การเขียน

5. การสอนแบบสองภาษา (Bilingual Education) กระบวนการแบบสองภาษา เป็นการ จัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งสำหรับเด็กหูหนวก ทำการสอนโดยครู 2 คน คือ ครูหูหนวก และครูที่มีการได้ยิน โดยครูหูหนวกจะเป็นแบบอย่างของการใช้ภาษามือ เป็นผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ วิถีชีวิตของคนหูหนวกให้กับเด็กหูหนวก และครูที่มีการได้ยินจะเป็นแบบอย่างของ การใช้ภาษาไทย ทั้งการเขียน การอ่านและการพูด โดยเด็กหูหนวกจะต้องเรียนภาษามือที่สอน โดยครูหูหนวก เป็นภาษาแรกให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ จนเด็กสามารถใช้ภาษามือได้อย่างดี และ

เรียนรู้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองโดยครูที่มีการได้ยิน ซึ่งการสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอนแบบภาษาที่สอง โดยใช้ภาษามือไทยเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ภาษาไทย การสอนภาษาไทยจะสอนจากการเขียน การอ่าน หรือการพูด ขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคน สำหรับเด็กโตะ บางวิชาอาจจะสอนด้วยภาษามือ โดยครูหูหนวก เช่น วิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคม โดยใช้เทคนิค การสอนที่ตอบสนองความต้องการและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนหูหนวก (อรนุช ลิ้มศิริ, 2544)

กล่าวโดยสรุปว่าวิธีการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีทั้งหมด 5 วิธี คือ การสอนพูด การสอนแบบใช้ภาษามือ การสอนแบบรวม การสอนแบบระบบรวม และการสอนแบบสองภาษาสำหรับที่โรงเรียนแพร่ปัญญาอนุกุล ใช้วิธีการสอนแบบระบบรวมเนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่หลากหลาย นักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน ได้เรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การฝึกพูด การฝึกฟัง การอ่านริมฝีปาก การสะกดนิ้วมือ การใช้ภาษามือ การแสดงสีหน้าท่าทางเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจมากยิ่งขึ้น

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ความหมายและความสำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Program: IEP) หมายถึง แผนการจัดการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล โดยในแผนจะประกอบด้วย เป้าหมายและเนื้อหาสาระหลักสูตรที่สนองความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน ให้มากที่สุด ซึ่งผู้รับผิดชอบควรต้องพัฒนาเด็กให้ได้ตามเป้าหมายในช่วงเวลาที่กำหนดในแผนซึ่งอาจกำหนดเป็นเวลา 1 ปีการศึกษา เป็นต้น (ศูนย์การศึกษาพิเศษเขต 10 กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 9)

คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมาย ว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการหรือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทางการได้ยิน ทางสติปัญญา ทางร่างกายหรือสุขภาพ ทางการเรียนรู้ การพูดและภาษา บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้อน ที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษด้านการศึกษา ต้องได้รับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเนื่องจาก

1. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2545 โดยกำหนดให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
2. เพื่อประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ ซึ่งจะต้องจัดตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน

3. เพื่อประกันว่าได้มีการจัดการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษและบริการอื่นตามที่ระบุไว้จริง

4. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ

ลักษณะที่สำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1. เด็กพิการแต่ละคนจะมีแผนการจัดการศึกษาที่ไม่เหมือนกันและอาจจะเปลี่ยนแปลงไม่คงอยู่ตลอดไป เพราะเด็กมีการเรียนรู้ที่คืบขึ้น

2. การจัดทำแผนนั้นจะมีเป้าหมายประจำปี โดยกำหนดจุดประสงค์ระยะยาวและระยะสั้น ซึ่งจะไม่นับบอกถึงสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ครูจะต้องใช้ฝึกกับเด็ก

3. ในแผนการศึกษาจะเชื่อมโยงการบริการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน เช่น บริการทางด้านฟื้นฟูสมรรถภาพ การบริหารทางการศึกษา

4. จะต้องมีวิธีการประเมินผลประจำปี เพื่อพิจารณาความก้าวหน้า

5. ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะระบุระดับความสามารถทางการศึกษาและพฤติกรรมของเด็ก โดยการประเมินผลทุก ๆ ด้าน

6. จะมีการแสดงกำหนดเวลาที่เริ่มและสิ้นสุดการให้บริการ

7. แสดงเกณฑ์ วัดดูประสงค์ ขึ้นตอนการประเมินอย่างเหมาะสมตามแผน 1 ปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

8. จะทำหน้าที่เป็นเอกสารที่พิสูจน์การยินยอมของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก

9. เป็นเครื่องมือสื่อสารในการกำหนดการจัดการศึกษาให้กับเด็กโดยเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและนักการศึกษา

ประโยชน์ของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นความร่วมมือกันของบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ฉะนั้นประโยชน์จึงเกิดกับทุกฝ่าย ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อนักเรียนพิการ

1.1 ได้รับความช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟูสมรรถภาพและได้รับการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

1.2 ได้รับความอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่กำหนดในกฎหมายอย่างสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

1.3 ได้เรียนรู้และพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

1.4 มีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับปรุงการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการอย่างเหมาะสม

2. ประโยชน์ต่อครูผู้สอน

- 2.1 เป็นข้อมูลในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้พัฒนาคนพิการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- 2.2 รู้ขอบเขตความรับผิดชอบของตนเอง
- 2.3 สามารถนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) อย่างสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ
- 2.4 มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนสำหรับคนพิการแต่ละคนตามความเหมาะสม
- 2.5 จัดการประเมินผล และรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนของคนพิการแต่ละคนได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

- 3.1 สามารถปรึกษาและขอคำแนะนำกับผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการแต่ละคนได้
- 3.2 สามารถขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของบุตรตนเอง ที่กำหนดในกฎกระทรวงให้แก่คนพิการ
- 3.3 มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รวมทั้งจัดทำแผนการช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และจัดการศึกษาของคนพิการแต่ละคนอย่างเหมาะสม
- 3.4 มีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับปรุงการจัดการศึกษาให้คนพิการอย่างเหมาะสม

4. ประโยชน์ต่อสถานศึกษา

- 4.1 เป็นข้อมูลในการจัดการผู้เรียนเข้าศึกษาในรูปแบบระบบ และระดับที่เหมาะสม
- 4.2 โรงเรียนมีข้อมูลในการวางแผนการบริหาร การจัดงบประมาณและการจัดการเรียนการสอน
- 4.3 มีสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่ส่งเสริมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับคนพิการแต่ละคนและมีความเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.4 มีข้อมูลพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
- 4.5 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษและเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพ

วิธีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะประกอบไปด้วยคณะกรรมการดำเนินการในการพิจารณาข้อมูลและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งมีแนวทางดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งมีกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้ได้รับมอบหมาย นักวิชาชีพ ผู้ปกครอง นักเรียนที่ต้องการเข้าเรียน
2. ดำเนินการประชุมและพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นทุกด้านของเด็ก
3. ประเมินความสามารถพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก บริการความช่วยเหลืออื่น ๆ ที่เด็กต้องการ
4. จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามความเหมาะสมกับเด็ก
5. ดำเนินการตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
6. ประเมินผล ทบทวนและพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

สรุปว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทุกคนต้องมีแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำ คณะผู้จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียนพิการแต่ละคนนั้น ควรมีจำนวนระหว่าง 3-7 คน การจัดทำนั้นต้องทำตามกระบวนการ คือมีการตรวจสอบ การประชุมจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การสอนตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การติดตามและการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน การปรับปรุงแก้ไข และการประเมินผล การใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

บริบทและข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษา

การศึกษารายกรณี (Case Study) เป็นการศึกษาเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยวิธีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้น จากแฟ้มประวัติของนักเรียน จากการศึกษาสัมภาษณ์ผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

น้องปลาทุ เพศหญิง อายุ 13 ปี ภูมิลำเนา เป็นคนจังหวัดแพร่โดยกำเนิด บิดา มารดา มีอาชีพค้าขาย เป็นบุตรคนที่ 1 มีน้องสาว 1 คน

ข้อมูลสุขภาพ

น้องปลาหู มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ แพทย์ได้ทำการวินิจฉัยว่า เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับหูหนวก มีระดับการสูญเสียการได้ยิน คือ หูซ้าย 95 เดซิเบล หูขวา 95 เดซิเบล

ความสามารถพื้นฐาน

ด้านวิชาการ น้องปลาหู สามารถเขียนและ อ่าน คำง่าย ๆ ได้ สามารถสะกดนิ้วมือ สระพยัญชนะและวรรณยุกต์ได้ สามารถบวก ลบ เลขจำนวน 3 หลักที่มีการทดและการยืมได้ ไม่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม

ด้านสังคม น้องปลาหูเป็นเด็กที่กล้าแสดงออก ชอบการเต้นรำ มักถูกคัดเลือกให้เข้าร่วมกิจกรรมเสมอ เช่น การแสดงละคร การเต้นรำ สามารถสื่อความต้องการของตนเองได้ รวมถึงเข้าใจประโยชน์ที่ผู้อื่นสื่อสาร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน

ด้านทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ปกตินักเรียนสามารถเดิน วิ่ง กระโดด รับและส่งลูกบอลได้ตามปกติ

ด้านทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ปกตินักเรียนสามารถระบายสี วาดภาพ ปั้นดินน้ำมัน จิกกระดาษใช้กรรไกร ตัดกระดาษ ได้ตามปกติ

ด้านทักษะการช่วยเหลือตนเอง น้องปลาหูสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้เอง เช่น เก็บที่นอน ถ้าง่ายแปรงฟัน อาบน้ำและแต่งตัว ช่วยเหลือตนเองได้

ทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษา นักเรียนสามารถพูดเป็น คำ ๆ ได้ แต่ไม่ชัดเจน ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น โดยการใช้ภาษามือ มีทักษะในการเล่าเรื่อง สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดี เด็กเป็นคนที่เข้าใจง่าย เมื่อบุคคลใกล้ชิดสื่อสารภาษา เด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว

บริบทของโรงเรียนแพร่ปัญญาอนุกุล

โรงเรียนแพร่ปัญญาอนุกุล จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เดิมชื่อโรงเรียนศึกษาพิเศษแพร่ โดยเปิดทำการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2539 รับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และบกพร่องทางการได้ยิน (หูหนวกเป็นใบ้) เข้าเรียนในระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อายุระหว่าง 5-18 ปี โดยรับนักเรียนในพื้นที่จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดลำปาง จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดใกล้เคียงเป็นโรงเรียนสหศึกษา เด็กนักเรียนพักอาศัยอยู่ประจำกินนอนในโรงเรียน ในปีการศึกษา 2550 มีนักเรียนทั้งหมด 421 คน โดยแยกเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 285 คน และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จำนวน 86 คน นักเรียนออทิสติก จำนวน 28 คน และนักเรียนพิการซ้อน 22 คน โดยมีการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีบกพร่องทางการได้ยิน จัดการเรียนการสอนโดยโรงเรียนใช้หลักสูตรของสถานศึกษาพุทธศักราช 2544 ตามกลุ่มสาระวิชาทั้ง 8 สาระ ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปัญญาอ่อนพอเรียนได้ และกลุ่มปัญญาอ่อนพอฝึกได้ โดยโรงเรียนใช้หลักสูตรของสถานศึกษาพุทธศักราช 2544 ตามกลุ่มสาระวิชาทั้ง 8 สาระตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มุ่งเน้นทักษะการดำรงชีวิต และทักษะงานอาชีพ ให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริง เพื่อนักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพ ไม่เป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม กลุ่มนักเรียนออทิสติก การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดการในลักษณะการเตรียมความพร้อมโดยใช้หลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติก โดยเฉพาะเมื่อเด็กออทิสติกมีพัฒนาการทางสังคมดีขึ้น ก็จะส่งเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้

โรงเรียนแพรปัญญาคุณ มินโยบายรณรงค์ ส่งเสริมสนับสนุน ให้นักเรียนและบุคคลที่มีความบกพร่องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง โดยจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พัฒนาส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพ ตามศักยภาพของนักเรียน ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพพลานามัยให้นักเรียนได้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง ตามศักยภาพของตนเอง รณรงค์ ส่งเสริมให้นักเรียนอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จัดการเรียนการสอนที่เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย สนับสนุนและประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านการศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถ และได้รับสวัสดิการตามความเหมาะสม จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมบนหอนอนของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากงานวิจัยด้านการใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งประโยคสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีน้อย ผู้ศึกษาได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ ที่มีลักษณะใกล้เคียงมาเป็นแนวทางและ ประยุกต์ใช้กับการใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแต่งประโยคสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

วนิดา ศุกร โยธี (2538) ศึกษาความสามารถเปรียบเทียบการเขียนประโยคของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จากการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนกับการสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนในชั้นพิเศษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 เลือกโดยวิธีเจาะจง จากโรงเรียนพญาไท ราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน ที่มีระดับการได้ยินระหว่าง 80-100 เดซิเบล ของโครงการสอนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งมีระดับสติปัญญาปกติ และไม่มีคามพิการอื่น ๆ แทรกซ้อน แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดพื้นฐานความสามารถในการเรียนภาษาไทยที่มีคะแนนเท่ากันคู่ต่อคู่

กลุ่มที่ 1 ใช้การสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือ

กลุ่มที่ 2 ใช้การสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา

แต่ละกลุ่มใช้เวลาสอนทั้งหมด 60 คาบ เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแล้วใช้แบบทดสอบความสามารถการเขียนประโยคทดสอบทั้ง 2 กลุ่ม และทดสอบความแตกต่างของความสามารถโดยใช้สถิติ แมน วิทนี พบว่า เด็กบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการสอนภาษาไทยโดยใช้หนังสือเรียนมีความสามารถเขียนประโยคไม่แตกต่างกับเด็กบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการสอนภาษาไทยโดยใช้วิธีการทางหลักภาษา

นันทการ ลำเทียน (2540) ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์ภาษามือของนักเรียนหูหนวกในโรงเรียนโสตศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหูหนวกที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีคามพิการอื่น ๆ แทรกซ้อนของโรงเรียนเศรษฐเสถียรและโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ สื่อสำหรับการสื่อสารประกอบด้วยรูปภาพประกอบประโยคตามโครงสร้างทั้ง 4 แบบ จำนวน 20 ภาพและแบบวิเคราะห์โครงสร้างไวยากรณ์ภาษามือตามโครงสร้างทั้ง 4 แบบดังนี้ คือแบบที่ 1 ประโยค 2 ส่วน ป อ (ประธาน อกรรม) แบบที่ 2 ประโยค 2 ส่วน ส ต (สกรรม กรรมตรง) แบบที่ 3 ประโยค 3 ส่วน ป ส ต (ประธาน สกรรม กรรมตรง) แบบที่ 4 ประโยค 4 ส่วน ป ท ต ร (ประธาน ทวิกรรม กรรมตรง

กรรมรอง) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหูหนวกทำท่าภาษามือเหมือนลักษณะโครงสร้างประโยคภาษาไทย แบบที่ 1 คือประโยค 2 ส่วน มีประธาน อกรรม เฉลี่ยร้อยละ 21.33 แบบที่ 2 ประโยคส่วนมีกรรม กรรมตรงเฉลี่ยร้อยละ 16.49 แบบที่ 3 ประโยค 3 ส่วน มีประธาน สกรรม กรรมตรงเฉลี่ยร้อยละ 37.66 และแบบที่ 4 ประโยค 4 ส่วน มีประธาน ทวิกรรม กรรมตรง กรรมรองเฉลี่ยร้อยละ 39.93

สุดาพร บัวดก (2546) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางการเรียนเรื่องการออกเสียงและการเขียนของนักเรียน ก่อนเรียนและ หลังเรียนกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่แค่น้อย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบฝึกการออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตรา จำนวน 27 แบบฝึก แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียน จำนวน 2 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและการทดสอบค่าที เสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับวิธีการอ่านออกเสียงและการเขียนคำที่มีตัวสะกดตรงตามตราได้และความสามารถทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพัตรา หล้าปางค์ (2547) ได้ศึกษาการใช้แบบฝึกเพื่อปรับปรุงการคัดลายมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบฝึกคัดลายมือและศึกษาผลการคัดลายมือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบฝึกการคัดลายมือที่สร้างขึ้น 28 แบบฝึกและ แบบทดสอบการคัดลายมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ สำนักงานพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จำนวน 40 คน โดยทำการทดสอบก่อนเรียน จากนั้นดำเนินการสอนด้วยแบบฝึกคัดลายมือที่สร้างขึ้นทั้งหมด 28 แบบฝึก แบบฝึกละ 1 ชั่วโมงผู้ศึกษาดำเนินการสอนด้วยตนเอง จากนั้นทำการทดสอบหลังเรียนเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการเรียนด้วยแบบทดสอบคัดลายมือ โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่า ที เสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบการบรรยายผลการศึกษาพบว่าการใช้แบบฝึกเพื่อปรับปรุงการคัดลายมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่มีคะแนนการคัดลายมือของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในด้านความถูกต้อง สวยงาม และ ความสะอาด